

Ödön von Horvath

»Sem pa tja – hin und her«

Komedija v režiji Marijana Hintereggerja
v soboto, 7. februarja 1998, ob 19.30
v k & k centru v Šentjanžu

Prisrčno vabljeni

Glede sodelovanja pri olimpijadi ni ovir

»Slovenija podpira projekt pre-komejnih olimpijskih iger v letu 2006«. S tem kratkim in jednatim stavkom je premier Janez Drnovšek razpršil vse dvome o stališču slovenske vlade v zadevi zimskih olimpijskih iger »Brez meja-senza confini-ohne Grenzen«, ki jih v letu 2006 nameravajo skupno organizirati Slovenija, Koroška in Furlanija-Juljska krajina. Predsednik slovenske vlade je namreč prejšnji petek, 30. januarja, sprejel v svojih delovnih prostorih avstrijskega zunanjega ministra, podkanclerja Wolfganga Schüssla, državnega tajnika za šport Petra Wittmanna, koroškega deželnega glavarja Christofa Zernatta in referenta za šport Michaela Ausserwinklerja na daljši pogovor o olimpijskih igrah leta 2006 in je v tej zvezi seznanil goste s tozadevno odločitvijo slovenske vlade. Drnovšek je poudaril, da je vladni sklep bil soglasen, podprle pa so ga tudi vse parlamentarne stranke. Pri tem je

poudaril tri dejavnike, ki ga govorijo v prid odločitve:

- to je projekt, ki povezuje
- to je velika priložnost za promocijo Slovenije in
- tekmovalne panoge zimskih olimpijskih iger sodijo med najbolj priljubljene športne dejavnosti na Slovenskem.

Podkancler Schüssel je, kot že na Vratih, tudi tokrat dejal, da projekt skupnih olimpijskih iger v osrčju Evrope in na stičišču treh narodov pomaga presegati zgodovinske travme.

S tem pa je tudi pomemben signal za skupno Evropo, ker gradi na temeljih miroljubnega srečanja ljudi iz najrazličnejših dežel in držav.

Po načelnem političnem sklepu vlad, da podpirajo kandidature iger »Brez meja«, bo treba projekt postaviti na trdne finančne temelje. V ta namen boju udeležene dežele, Slovenija, Koroška in Furlanija-Juljska krajina, ustanovile skupno družbo za financiranje prekomernih prireditev.

Slovinci v Trstu in skupno zastopstvo

Veliko prahu je bilo zaradi časopisa »Primorski dnevnik«, ki izhaja v Trstu za slovensko manjšino. Ker se je pred časom znašel v velikih dolgovih, so bile na Slovenijo naslovljene prošnje za podpore. Kot smo izvedeli, je Slovenija te dolgove sicer delno pokrila, a primanjkljaj je še vedno tu. Lani pa so strukturo časopisa spremenili. Ustanovili so časopisno zadruzo, kjer je lahko postal član vsak, ki je vplačal vsaj 50.000 lir (okoli 370 šil.), člani pa so potem volili predsedstvo. Od devetih sedežev jih je sedem na »levi«, dva pa na »desni«, a še ta dva zato, ker sta z jamčena ne glede na višino udeležbe.

Na Tržaškem pa so se organizacije le dogovorile za skupen političen forum, v katerem so zastopane slovenske organizacije. Prav Slovenska skupnost namreč zavrača skupno nastopanje, češ da so ideološke razlike med organizacijami tako prevelike in se hodi pogovarjat ločeno.

O kakih volitvah med Slovenci v Italiji pa tudi na desnici neradi govorijo. Čeprav so nekako vsi načelno »za«, pa do takih volitev očitno ne bo prišlo, saj ni nikogar, ki bi jih hotel tudi resnično izpeljati. Tudi tam je – tako kot na Koroškem – vprašljivo, kdo bi naj bil volilni upravičenec in kdo ne. S. W.

Zeleni zahtevajo pravice za Rome

Govornica za manjšine Terezija Stojšič opozarja na položaj avstrijskih Romov, ki so izvzeti iz mnogih manjšinskih pravic. Ob tretji obletnici pomora štirih Romov v Gornji Borti poslanka ugotavlja, da so sicer začeli z obnovo romskega naselja, toda glede integracije pripadnikov romske narodne skupnosti se ne spreminja kaj dosti.

»Nujno potrebujemo korenito spremembo zakona o narodnih skupnostih, kakor to predlaga šest narodnih skupnosti v Spomenici,« pravi Stojšičeva. Zato zahteva od zveznega kanclerja jasen časovni načrt za izboljšanje romskega položaja. Le tako bo morebiti mogoče, da se bodo pristojni resnično spravili na delo.

Konkretno pa poslanka predlaga natančen časovni rok glede izboljšanja stanovanjskih okoliščin, ukrepe glede zaposlovanja Romov, izboljšanje socialnega in šolskega položaja za Rome v Gornji Borti, pa tudi drugod na Gradiščanskem. »Pod ukrepi razumem resnično ukrepanje. Obljube in govori politikov delajo pri Romih vtis, da da skušajo le zavlačevati in pomirjati.« S. W.

Avstrijska delegacija ob obisku v Ljubljani pri slovenskem ministrskem predsedniku Janezu Drnovškju je prinesla domov jasen »da« k zimskim olimpijskim igram 2006. Pristanek vseh treh držav (skupaj z Italijo) je osnovni pogoj za izvedbo tega mednarodnega športnega spektakla.

PREBLISK

■ Glej ga šmenta. Komentator njihovega tednika je seveda tudi za red. Slovenija ne želi nič drugega bolj srčno, kajti prepri da so postali nevzdržni in Korošci ne letajo v Ljubljano po nič drugega kot po denar, izkoriščajo obiske za medsebojna obtoževanja in da se neredko dogaja, da se skuša prepričevati Urad za Slovence o tem, kdo je bolj zaslužen. To pove komentator tako lepo na splošno, da bo vsak vedel: vsi so isti materialisti.

Komentator pa ima v isti številki intervju z nekdanjim državnim sekretarjem Vencljem, ki je začuda povedal, da »ZSO glede tega ni bila problematična«, pač pa tiste orga-

nizacije, ki so bile blizu NSKS. Če bo imel samo eden pravico letati v Ljubljano, bo lahko »izkoriščal« (tokrat uradno) samo eden. No, ja, da pa bo gospod Podobnik vehementno zastopal interese izključno NSKS, tudi ni nič novega.

Koroško izkoriščanje

Ljudska stranka je izdatno podprla njihov tednik z nekajmilijonsko vsoto in že zato so besede, da ga »ne zanima, kdo bo imel večino v skupnem zastopstvu«, iz trte izvite. Zanimivo je tudi, da nam skušajo v Sloveniji dopovedati, da smo pri ZSO gospoda Podobnika »napačno razumeli«. Tako enostavno je to. S. W.

ŠPD Zarja in SPD

Valentin Polanšek

vabita na
prireditev ob
slovenskem
kulturnem
prazniku

v soboto, 7. 2. 1998,
ob 20. uri

v farni dvorani v Železni Kapli

Sodelujejo:
MePZ »Zarja«, MePZ »Sele«,
MoPZ »Trta«, kapelška gledališka skupina, otroška gledališka skupina, solista Florentina Unegg in Bojan Kuchar, klavir: Andrej Feinig, režija Poldej Zunder; slavnostni govor Teodor Domej

KULTURNO DRUŠTVO

»PRI JOKLNU«

vabi na
branje pesnitve
Franceta Prešerna

Krst pri Savici

v slovenščini in
nemškem prevodu

v petek, 6. 2. 1998,
ob 20. uri

v Celovcu, v prostorih
pri Joklnu, Badgasse 7

Brala bosta Jernej
Kuntner in Klaus Detlef
Olof (prevajalec)
Prisrčno vabljeni!

HUGH. Govoril sem. Na hrodni svet namreč. In napovedal kar trojne volitve. Morebiti bodo vmes še kakšne iznašli, saj je gotovo bolj lušno zaposlovati ljudi z oddajanjem pisem in pisanjem križcev in upati na končno zmago, da se bo vedelo, kdo je gospodar v hiši in kdo sme govoriti v imenu ljudstva.

Hudič je, kot vedno, v detajlu. Pri prvih volitvah – ki jih po mojih skromnih ocenah ne bo – je stvar taka, da so določila zelo jasna: vsaka od organizacij mora imenovati po štiri člane, ki reprezentirajo pluralnost znotraj organizacije. Nikjer pa ni predvideno, da naj bi ena od organizacij imenovala člane za drugo organizacijo. Na tako idejo je treba šele priti. Kaj ko bi npr. ÖVP imenovala člane sosveta za SPÖ? Ali pa SPÖ za FPÖ?

Drugič pa naj bi koroški Slovenci volili svoje »skupno zastopstvo«. Koroški Slovenci oziroma tisti, ki se za volitve »zanimajo«. Da bi take volitve zajele le majhen del ljudi, je za NSKS vseeno: visokošolska zveza da ima tudi volitve z majhnim odstotkom, pa vseeno velja. Pri tem mi ni jasno, ali se delajo, ali so zares tako modrooki: pri visokošolcih je seveda čisto jasno, kdo to je in kdo ni, kdo je upravičen in kdo ne – treba je biti pač študent/ka. Slovenci nimajo posebnega spričevala, da so, kar so. Treba bi bilo torej vpeljati preštevanje ali kataster. Ker pa do tega ne bo prišlo, naj pa voli kar vsak, ki se tudi »interesira«, ne glede na narodno pripadnost. Z udeležbo na volitvah bi se priznal za Slovenca ali Slovenko, seveda samo po interpretaciji NSKS. Cilj je le eden: za dva ni prostora, eden mora podleči, torej je potrebna borba. V tej borbi pa je računati s krepkim sekundi-

ranjem nekaterih strank iz Slovenije, kajti »svojim« je pač treba pomagati!

Tipično ustvarjanje vzdušja je npr. razlaganje, da je »ZSO itak več dobila kot NSKS« iz Slovenije. In pozabijo na obrobnost, da pride denar posebej za NSKS in za Naš tednik, pri postavitvi ZSO pa je Vestnik že vključen. In NT ne le, da je dobil denar za delovanje, tudi krepki milijoni dolgov so bili velikodušno pokriti.

Tretja stopnja načrtov NSKS pa je etnična zbornica, uresničitev Pernthalerjevega modela, ki je sicer že zdavnaj

Z »demokracijami« sredstvi do enoumja

mrtev, a so ga ponovno izkopali na plan, kljub etnocentričnemu smradu in nacionalni zagovodnosti. Imeti pripadnike naroda lepo pošlitanje v zbornici, saj je vseeno, koliko jih bo, ampak naši bodo. To bo zdravo jedro, kajti vse drugo je življenja nevredno, vsaj narodnega ne. Za vzorec pa še kakšnega nemško govorečega, ki bo občudoval slovensko folkloro in se hodil na Klopinsko jezero kopat k zavednim Slovincem.

Etnična zbornica, etnična stranka, etnične volitve in etnično enoumje. To je delovna terapija, ne pa perspektiva bodočnosti. Samo »moj prav« je pravi, jaz preverjam, koliko si Slovenka in koliko ne. In očitno je tovrstna etnična pripadnost tesno povezana s tem, ali si »levi« ali si »desni«. To je sad nove, samostojne slovenske politike. Kajti »gnili komunistični sistem« je metal Slovence kar vse v en koš in pustil vsem živeti, pa pogovarjati se je tudi znal z obema.

Tisti iz Slovenije hočejo pač mir. In kot je znano, najlepši mir je na britofu.

Sonja Wakounig

NSKS NAPOVEDUJE ENE VOLITVE ZA DRUGIMI

Končni cilj etnična zbornica

Na ponedeljkovi tiskovni konferenci sta predsednik NSKS in podpredsednik Vladimir Smrtnik javnosti sporočila, da namerava njuna organizacija izpeljati trojne volitve. Prve naj bi bile že konec marca, kajti NSKS je mnenja, da morajo biti člani sosveta pri Uradu zveznega kanclerja voljeni od ljudstva. Kot je znano, ima vsaka od obeh strešnih političnih organizacij po štiri mesta v tem sosvetu, ki jih mora nominirati, potrdi pa jih kancler. NSKS je sporočil, da bosta ZSO in NSKS predlagala po osem članov, ljudje pa naj bi volili in sicer tisti, ki se »za to interesirajo«. Paritetična sestava sosveta da ne odgovarja realnosti, sicer

da pa se nič ne mudi s sestavo sosveta, bo pač treba z denarjem malo počakati, je rekel Smrtnik. ZSO sicer o kakšnih volitvah, ki bi jih imela za potrebne za sosvet, nič ne ve, a to NSKS očitno ne moti.

Druge volitve, ki jih prav tako napovedujejo brez dogovora z ZSO, naj bi bile konec l. 1998 ali v začetku l. 1999. Takrat naj bi volili koroški Slovenci, ne glede na materinščino ali nacionalno pripadnost (!), skupno politično zastopstvo. Tudi visokošolska zveza da doseže majhno volilno udeležbo, a rezultati pač veljajo. Slovenija pa da konsekventno podpira tisto, kar so Slovenci že desetletja zahteva-

li, odpravili pa bi tudi »prepir med organizacijama«.

Končni cilj pa da je etnična zbornica ali tako imenovani Pernthalerjev model, ki je nastal še pod deželnim glavarjem Haiderjem (tako Smrtnik) in ki da je model bodočnosti. Preko te zbornice bi se potegovali tudi za sedež v deželnem zboru. Tudi v tako zbornico bi volili tisti, ki so zainteresirani, kdor pa bi volil, bi se po interpretaciji NSKS »priznal za koroškega Slovenca«. Sicer je za to potrebna sprememba ustave, a tudi to se bo menda dalo urediti.

Sledilo je še nekaj manj dišečih golid na račun predsednika ZSO dr. Sturm.

S. W.

PRAZNOVANJE 75-LETNICE

Združevalno pri Hanziju Ogrisu

Med voščilci Hanziju Ogrisu je bil tudi nekdanji deželni glavar Hans Sima (desno)

Foto: SV

Hanzi Ogris, naš priljubljeni politik, bivši bilčovški župan, dolgoletni podpredsednik ZSO, nekdanji deželnozbornski poslanec, predsednik Zveze slovenskih zadrug, odbornik Zveze slovenskih izseljencev in kdo bi še vedel za vse njegove

funkcije, je pretekli petek spet potegnil pravo potezo. Ob svoji 75-letnici je na svojo Miklavčevino povabil leve in desne, predsednike in tajnike vseh slovenskih struktur, narodnopolitičnih, kulturno-prosvetnih, šolskih in gospodarskih, sloven-

skega generalnega konzula in nekdanjega koroškega deželnega glavarja, k temu pa še nekaj prijateljev brez visokih funkcij. K Hanziju so prišli vsi, resda so se posedali nekoliko deljeno, a dialog je bil vzpostavljen. Marjan Sturm je v čestitki izpostavil njegovo dolgoletno povezovalno vlogo, tako v občini kot deželi, njegovo zgodovinsko vlogo v deželnem zboru skupaj s Hansom Simo, katera je oba stala nadaljnjih funkcij, slavljenec pa je apeliral na oba sedanja predsednika, Sturm in Olipa, naj v narodnopolitičnih vprašanih najdeta skupni jezik, kot sta ga nekoč našla Franc Petek in njegov naslednik Franci Zwitter z Joškom Tischlerjem.

Slavljenec in njegovim gostom so zapeli tudi pevci »Bilke« in noč se je v družini hitro prevesila preko 12. ure.

J. R.

TISKOVNO SPOROČILO IZ TRSTA

Srečanje informativnega značaja

Vodstvu Narodnega sveta koroških Slovencev (predsednik Nanti Olip in podpredsednik Vladimir Smrtnik) in Enotne liste (tajnik Bernard Sadovnik) sta se v četrtek v Trstu srečali z deželnim tajništvom Slovenske kulturno-gospodarske zveze (SKGZ), h kateremu so pristopili predstavniki najbolj množičnih članic (Slovensko gospodarsko združenje, Zveza slovenskih kulturnih društev in Združenje slovenskih športnih društev). Srečanje je predstavnikom manjšinske organiziranosti v Italiji in na Koroškem služilo predvsem za poglobljeno informacijo zdajšnjega stanja znotraj obeh manjšin in njunega odnosa do Republike Slovenije.

Predsednik SKGZ Rudi Pavšič je prikazal prizadevanja svojega gibanja pri uveljavljanju in v korist Slovencev v Ita-

liji. S tem v zvezi je poudaril optimizem v zvezi z možnostjo, da bi manjšina končno bila deležna zakonskega priznanja in dodal pričakovanje, da bi se v Sloveniji uzakonil duh Resolucije o odnosih matice do svojih manjšin.

Predsednik NSKS Nanti Olip je v svojem ekspezeju posebej naglasil zaskrbljenost zaradi nesoglasja, ki ta čas prednjači znotraj manjšine na Koroškem in podprl razmišljanje, kar zadeva potrebo po skupnem vsemanjšinskem prizadevanju v odnosu do Slovenije, da se uresničujejo postavke pred poldrugim letom sprejete Resolucije.

Osrednja tema razgovorov je zadevala vprašanje skupne manjšinske zastopanosti oziroma prizadevanja, da bi do nje prišlo. Na srečanju v Trstu so predstavniki obeh krovnih organizacij in

Enotne liste ugotovili, da ne obstaja en sam vsemanjšinski model te zastopanosti. Strinjali so se tudi, da takšna manjšinska zastopanost ne sme zmanjšati vsebin dosedanje organiziranosti, kvečjemu jo obogatiti.

Posebej je bila izrečena pozornost vprašanjem manjšinskega gospodarstva in ugotovitve, da brez samostojnih gospodarskih pobud obstaja nevarnost folklorizacije manjšine oziroma njeno obubožanje. S tem v zvezi pa je posebej potrebna pomoč iz Slovenije, kot je zapisano v sami Resoluciji.

Dejstvo, da sta obe manjšini znotraj Evropske unije, so menili na srečanju v Trstu, mora manjšini vzpodbuditi v iskanju novih poti sodelovanja in financiranja v okviru obstoječih evropskih projektov.

Kar zadeva financiranje iz Slovenije, pa je potrebno, da se izvaja Resolucija državnega zbora s sprejetjem spremnih zakonov.

DESET ALI ŠTIRI Odstotke

Komite za drugačen volilni red

»Demokratie für Kärnten« se imenuje skupina ljudi, ki si je zadala nalogo, da doseže spremembo volilnega reda za vstop v deželni zbor. Kot je znano, je zdaj potrebnih približno 10 odstotkov glasov za to, da ima stranka sploh pravico do vstopa vanj. Ta komite je nadstrankarski, v njem pa je precej znanih imen, n. pr. univerzitetna profesorja dr. Willibald Dörfler in dr. Friedrich Aspöckl, poslanca dr. Franz Grossmann in Dietmar Wedenig, mestni svetnik dr. Heinz Buchbauer, pisatelj Janko Messner in Gösta Maier ter drugi.

Ta iniciativa namerava zbrati 3000 podpisov, ki so potrebni, da lahko začnejo z ljudskim povpraševanjem o tem, ali so ljudje za znižanje vstopne klavzule z 10 na 4 odstotke. Za uspešno ljudsko iniciativo pa je potem potrebnih najmanj 15.000 podpisov.

Po izjavah komiteja je ravnaje z demokracijo stopnja zrelosti; na Štajerskem da je za vstop v deželni zbor potrebnih med 5,3 in 5,8 odstotka, v Salzburgu 5, prav toliko tudi v drugih avstrijskih deželah.

Univ. prof. Dörfler je bil mnenja, da so velike stranke ovira pri iskanju inovativnih rešitev, da so bolj toge in se držijo ustaljenih okvirov, medtem ko v današnjih časih potrebujemo ideje in predloge za reševanje problemov. Majhne stranke da so bolj usmerjene v stvarne rešitve kot velike. Advokat dr. Grossmann pa je poudaril, da je s svojim mnenjem o znižanju klavzule »izjemoma« na strankarski liniji, saj se je za to zavzel že tudi dr. Ausserwinkler.

Komite je optimističen, ker tudi poslanci različnih strank podpirajo iniciativo. S tem bi bil vstop v deželni zbor olajšan za majhne stranke ali pa vsaj v »dosegu roke«.

S. W.

SVEČANOST V SVEČAH

Spomin na žrtve terja čiste odnose

KAKO hitro mine leto dni, se čudimo tako udeleženci, potomci dogodkov druge svetovne vojne, še bolj pa tisti, ki so tedanji kruti čas doživljali. Spet smo se zbrali na sveškem pokopališču ob grobu Matije Verdника-Tomaža in njegovih soborcev ter aktivistov tedanje Osvobodilne fronte. Osipa med nami ni bilo. Neverjetno, kakšna sila nas še vedno po tolikih letih združuje, sila ki ima korenine v svobodoljubnosti naroda, v zgodovinski odločitvi upora proti zaslužnjalcem.

V mrzlem nedeljskem dopoldnevu, nič privlačnem za obisk pokopališča, se je ob spomeniku v Svečah zbralo vsaj 500 ljudi. Teško bi bilo oceniti razmerje med Slovenci južno od Karavank in našimi. Veliko je bilo enih in drugih.

Svečanost je po polaganju vencev pred spomenik fašisti-

Množico udeležencev spominske proslave je pozdravil predsednik Zveze koroških partizanov inž. Peter Kuhar

Foto: SV

nim žrtvam odprl predsednik Zveze koroških partizanov in prijatelj protifašističnega odpora Peter Kuhar. V zelo jasnih besedah je opozoril na zasluge na tem pokopališču ležečih žrtev nacifašizma, se zahvalil

sveškemu prosvetnemu društvu, da jim je pred 50 leti postavilo spomenik in napovedal njegovo obnovitev. Zbrane je obvestil o prizadevanjih, da bi skupaj z raznimi koroškimi veteranskimi organizacijami v

Celovcu postavili skupni spomenik vsem žrtvam druge svetovne vojne z dvojezičnim napisom.

Z ozirom na aktualnost sedanjega trenutka odnosov z matico pa je dejal: »Žal pa so se odnosi med Zvezo slovenskih organizacij in desnico v slovenski vladi v zadnjem času zaostri. Mi koroški partizani smo bili vedno za pošteno, prijateljsko in enakopravno sodelovanje. Upam, da se bo to stanje razrešilo na osnovi pravične in upoštevanje enakopravnosti. Tako smo ravnali vedno, v času narodnoosvobodilnega boja, in smo pripravljeni tudi sedaj v združeni Evropi, v katero se je napotila tudi Slovenija.«

Osrednji govor ob slovesnosti je imel dr. Janko Malle, član izvršnega odbora Zveze slovenskih organizacij (preberete ga lahko v okviru spodaj).

Dokler pravica je ob tla teptana, resnica brez sramu zasramovana, dokler laž, verolamstvo je v časteh, dokler svoboda ljubiti je greh;

dokler visoki netižo razdor, svetniki pridigajo bratomor, ljubezen kot desetnica brez doma od vrat do vrat za črno skorjo roma;

dokler nasilstvo in izdajstvo vlada, ponos, moštvo kot piškav sad odpada – dotlej v temnico smradno sem zaprt, od življenja mi ni hujša smrt.

S to pesmijo – izjavo Otona Župančiča je svečanost okronal naš kulturnik veteran Tonči Schlapper, z Jesenic pa je Helena Grzetič dodala Seliškarjevo pesem žrtvam. Kot že nekaj let zaporedoma je ob svečanosti pel moški pevski zbor »Bilke« iz Bilčovsa. V res mrzlem dopoldnevu sta se topel čaj pri Adamu in pa prijateljska beseda med tovariši prav prilegla. **Jože Rovšek**

SPOŠTLJIV spomin nas veže na tiste, ki so svobodo in dostojanstvo človeka postavili pred vse druge vrednote in za njihovo obrambo zastavili svoja življenja. V upor proti vsej človeški kulturi sovražni totalitaristi ideologiji so šli ne samo zaradi silne volje po preživetju, marveč tudi zaradi polne privrženosti demokratičnim vrednotam osebne in kolektivne svobode, miru in socialne pravičnosti. Demokratični svet je spoštoval in spoštuje te vrednote, saj tvorijo jedro anti-fašizma kot miselne kategorije demokracije v današnjem svetu. Te vrednote so delili tudi koroški partizani v antifašističnem boju in se niso obremenjevali s krvavim razkolom med drugo svetovno vojno, kakršen je krojil usodo in še danes travmatično bremeni zgodovinski spomin v republiki Sloveniji. Zgodovinski spomin koroških Slovencev na boj proti fašizmu je neobremenjen, ker nam je bila kolaboracija z nacističnim totalitarizmom tuja. Nasprotno: zasnovan je na antifašistični tradiciji, ki je v zgodovinskem pogledu izoblikovala demokratičen razvoj političnih in kulturnih razlik v življenju manjšine.

Spoštovani!

Čeprav se danes sklicujemo na pozitivne vrednote antifašizma in pri tem lahko pomilujemo tiste, kateri njegove demokratične razsežnosti niso prepoznali, pa je vendar naš sedanjik znanovan z ideološkimi, psihološkimi in kulturnimi zarezami, ki radikalizirajo življenje manjšine. Čutimo se odgovorne za našo lastno usodo, zato ne čutimo potrebe, da bi nas drugi učili, v kakšno slovenstvo naj verujemo, kakšne in katere prijatelje naj si izbiramo in v katerih organizacijah naj se povezujemo. Manjšin-

ske pravice so tudi človekove pravice, njihovo bistvo pa je, da je opredelitev za narodnost svobodna, prav tako kot so svobodne oblike človekovega druženja, idejnega prepričanja in govora. Na to je treba opozoriti tako v letošnjem letu človekovih pravic kot tudi spričo dejstva, da ne potrebujemo naukov z južne strani Karavank, koliko med nami je še »zdravih, čistih, zanesljivih« Slovencev. Mi potrebujemo tako v Avstriji kot v Sloveniji le enotnost v skupnem prepričanju o popolnem medsebojnem priznavanju in spoštovanju, ki bistveno vsebuje pluralizem vsem subjektov znotraj manjšine, kar pomeni, da morata obe strani, vsaka skupina in tudi vsak posameznik imeti možnost do dela, izražanja in soodločanja.

To demokracijo smo v teku zgodovine razvili po vseh pravilih avstrijske demokracije, ki ima vsaj to prednost, da je starejšega datuma in da ima nekoliko več izkušenj kot mlada demokracija v Sloveniji. Pa čeprav je v Sloveniji pred sedanjim demokracijo vladal »totalitaren« režim, od njega nismo dobivali takšnih političnih navodil za manjšinsko politiko, ki bi spodbujala naše temelje demokratične organiziranosti. Pod krinko demokracije in demokratične legitimiranosti naj bi se koroški Slovenci za tiste, ki bi si želeli absolutno oblast znotraj manjšine, prešteli in dokazovali svojo »narodno zavednost«. V imenu naroda naj bi se odpovedali konfliktnosti lastne civilne družbe. Naprežanja za t. i. demokratično zastopstvo koroških Slovencev ne pomenijo nič drugega. V Zvezi slovenskih organizacij ne bomo dopustili preštevanja po ideoloških in političnih prepričanjih, s katerim bi izločili vse tiste, ki niso v neposredni povezavi z organiziranim je-

drom manjšine in katerim so v dvojezičnem in večkulturnem prostoru tuja nacionalna strnjnost in nacionalna gesla.

Spoštovani!

Povezovala nas je skrb za ohranitev in razvoj slovenskega jezika in kulture, ne pa politične formule, ki bi drugače mislečemu odrekale dostojanstvo in mu jemale pravico, da si človek lahko Slovenec v

Dr. Janko Malle

Foto: SV

vsej politični in kulturni razsežnosti. Toda danes se iz Slovenije slišijo tudi drugačni glasovi, ki dajejo duška nacionalni prenapetosti in obujajo simbole spora, predsodkov in stereotipov. Te spremljajo tudi politično pogojene nejasne in neargumentirane manjše finančne podpore. To pa so za nas nesprejemljive in ponižujoče metode.

Ne zdi se mi iskrena in koristna volja, da bi v imenu neke vprašljive potrebe po enotnosti, v kateri naj bi prevladovala ideologija in politika večine, brisali kulturne in politične razlike. Potreba po enotnosti zrcali strah pred prihodnostjo in hkrati zavest, da drugi interesi ne smejo prednjačiti pred narodnimi. Pa vendar tudi kot ljudje živimo z različnimi socialnimi in kulturnimi potrebami, ki niso vselej samo

narodni. Zato je beseda enotnost prazna, obrabljena in puhla fraza tako dolgo, dokler ne zapusti tistega odrskega prostora, na katerem so nam idejne in ideološke opredelitve preprečevale vsakršen dialog. Retorika o narodni enotnosti, biti »naš«, je očitno pomembnejša od tistega, kar nekdo zna, skratka od individualnih sposobnosti. Zato iz takih manipulacij lahko nastajajo prave drame, ki bolj izkazujejo strupeno kot kulturno dediščino: povejmo odkrito, da tam, kjer ni idejne in nazorske tolerance, vlada globinsko nezaupanje, zaprtost v lastni idejni krog, nekritično zaverovanje v lasten prav, zadrega v pogovoru z drugače mislečimi. To je nenormalno in nezdravo. To je amputacija človekovega intelekta. Čim bolj bomo jezikovne in kulturne interese koroških Slovencev potiskali v strnjene etnične bloke, kot so slovenske organizacije in slovenske družine – drugih nimamo – tem revnejša bo duhovna podoba koroških Slovencev in tem bolj bo skregana z realnostjo, da izolirani slovenski naselki v večkulturni družbi nimajo bodočnosti.

Dejstvo je, da se izključno slovenska okolja ožijo. Današnja realnost je, da živimo v jezikovno mešanih sredinah. Vprašanje večkulturnosti je zato aktualno in osrednje. Njegovi nasprotniki svojega nasprotovanja ne pojasnjujejo in preprosto govorijo o izgubi narodne identitete. V bistvu so to teze nacionalnega spora, ki v približevanju k drugemu vidi kapitulacijo. Nekateri Slovenci pri tem spregledajo bistvo, da bomo mi, predvsem pa naši otroci, vedno globlje vraščeni v avstrijsko stvarnost, ki se povezuje in se bo povezovala s Slovenijo tudi mimo manjšine. Moderno tržišče se vedno manj ozira na narodne meje. Zato

pa je opcija o odprti manjšini za Slovence, ki živimo v mešanem okolju, veliko bolj varna, ker predpostavlja prijaznost in toleranco nemško govorečega sosedu. In prav to ni utopija, saj med nemško govorečimi nimamo le nasprotnikov, ampak je treba med njimi najti in videti tudi prijatelje.

Spoštovani!

Tudi tukajšnje Sveče so lep in nazoren primer, da v prostor večkulturnosti človek ne gre sam. Čeprav gre samo za en konkreten primer iz kulturnega življenja, prav ta dokazuje, da se normalni komunikacijski procesi začnejo, ko padejo ideološke, psihološke in kulturne pregrade. In to so pokazali otroci iz Sveč – eno in dvojezični – v skupni kulturni akciji letos pozimi, ko so se prvič skupno predstavili z otroško gledališko predstavo. Iz tega sicer ni treba delati posebne filozofije, saj bi take skupne kulturne akcije med slovensko in nemško govorečimi v dvojezičnem prostoru morale biti nekaj normalnega, vendar je nacionalizem na obeh straneh tisti, ki nasprotuje takim etnično presegajočim kulturnim akcijam. Zato sem tem bolj vesel, da je tudi v Svečah mimo vseh bojazni do sodelovanja z nemško govorečimi uspelo najti odprte ljudi, ki vidijo v kulturi sožitja nove kvalitete življenja. Pri tem pa moramo paziti, da jih ne izrabimo za poceni politične interese.

Spoštovani!

Ko se danes klanjamo spominu na padle borce proti nacizmu, smo jim dolžni, da antifašizem v svoji zgodovinski razsežnosti razumemo in udejanimo kot kategorijo humanizacije politike. Zaslužijo tak spomin. Tako je bilo in bo, dokler bo civilizirani in omikani človek spoštoval svobodo in dostojanstvo.

Za pravico manjšin do politične raznolikosti

Franjo Schruiff

»Večni problem manjšin je, da so sprte med seboj. Nikoli ne veš, kaj v resnici hočejo. Pri najboljši volji jim ne moremo pomagati, če se ne morejo niti same zediniti.« Stara lajna, ki jo morajo manjšine poslušati vedno znova. Nekateri celo verjamejo v to in hočejo podeliti oblastnikom še več oblasti, tako da bi preprečili svojo notranjo raznolikost. Za ceno notranje demokratične ustave naj bi za lastno skupino kupili večji kos oblastniške pogače v skupni družbi. Tu pa smo pri osnovnem vprašanju manjšinske politike.

Ali od manjšine lahko pričakujemo, da se odpove diferenciranemu mnenju? Ali lahko obstaja kulturna raznolikost v širšem smislu, če je raznolikost že v majhnem označena za nekaj negativnega ali pa vsaj za oviro?

Nastopati kot »en mož«

Naj drugače vprašam: Je dopustna zahteva, da naj se vsi pripadniki manjšine zberejo pod eno zastavo, enim vodstvom? Ali nimajo pripadniki manjšine prav tako pravico do raznolikosti, kakor jo zastopniki manjšine zahtevajo zase v okviru širše družbe? Seveda je marsikateri funkcionar v veliki skušnjavi, da bi pritisk, ki ga nanj izvaja večina, zvalil na pripadnike svoje narodne skupnosti. Seveda je lažje nastopati kot zastopnik homogene skupine, ki stoji za prvo garnituro »kot en mož«. Tako je zahteval leta 1992 bivši predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev: »Potrebno je, da narodna skupnost navzven nastopa z enim glasom. Kdor se zavzema za integracijo v večinske stranke in je istočasno proti enotnemu močnemu zastopstvu manjšinskih organizacij, proti slovenskemu parlamentu, ta je asimilant. Ti ljudje zastopajo asimilacijo zavestno ali podzavestno.«

S tem je ustrelil natančno mimo jedra stvari in se uklanja svetohlinskim zahtevam oblastnikov, da naj se, prosim, najprej interno domenijo. Toda: manjšinski koncept, ki hoče govoriti samo z enim glasom, mora utišati vse druge glasove. To pa je silno nedemokratičen način politike. Za manjšine bo težko verodostojno nastopati v imenu različnih glasov, jezikov in kultur, če istočasno propagirajo in prakticirajo politiko reduciranja glasov.

Pravica do identitete

Če izhajamo iz moderne manjšinske koncepcije, da ne pospešujemo manjšin kot takih (in s tem abstraktnih konstrukto), temveč pripadnike manjšine (in s tem konkretne ljudi z njihovimi identitetami, skrbmi, željami in pravicami), potem je koncept poenotenja kar se da

neprimeren. Če je nosilec človekovih in manjšinskih pravic sam pripadnik manjšine in ne naj si bo omejen s katerimikoli kriteriji – nacionalni kolektiv, je koncept poenotenja nedopusten. Treba je prepustiti človeku, da skupaj z drugimi koristi in brani svoje dostojanstvo kot človek in kot pripadnik manjšine.

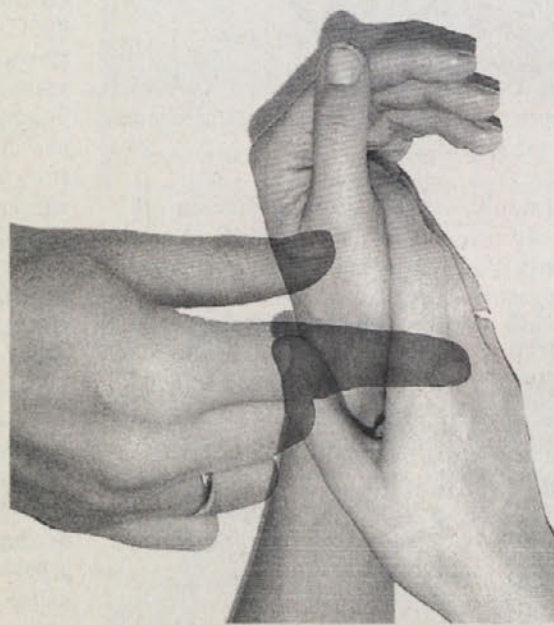
Tudi manjšinske organizacije bodo morale vzeti na znanje, da nimajo pravice do identitete one, temveč da je to pravica posameznika. On sam odloča, ali bi rad ohranil svojo identiteto tako ali drugače, ali se hoče asimilirati ali integrirati ali separirati.

Stoj, stoj, bodo zdaj zavpili manjšinski brambovci: asimilirati se ne sme nihče, razen tega pa odločitev za asimilacijo ni prostovoljna, ker je posledica zatiranja manjšin v naši družbi.

In s tem imajo vsaj na pol prav. Drži, da je izguba jezika in kulture manjšin v Avstriji v prvi vrsti posledica pritiska enojezične večine in da je treba začeti tu. Drži, da smo še zelo daleč od odprte in tolerantne družbe in da so mnoge manjšinske iniciative prevzele centralno funkcijo, da bi sodelovale pri oblikovanju boljše in živ-

Etnične stranke

Društva narodnih skupnosti morajo spoštovati dejstvo, da zastopajo svoje člane, da pa ne morejo mediatizirati ljudi. Če so pripadniki manjšin mnenja – vseeno, iz katerih vzrokov –, da bodo njihovi interesi najbolj zastopani, če delujejo v tej ali oni (ali pa nobeni) stranki, v tej ali oni (ali nobeni) religiji, v tej ali oni državljski iniciativi skupaj s pripadniki večine, po-

tem je to njihova osnovna pravica, pa če se pripadniki drugih političnih in družbenih taborov s tem strinjajo ali ne. Prav tisti, ki se tako zavzemajo za enotnost in ki postavljajo etnične kriterije na vrh svojih vrednot, naj ne izločajo pripadnikov

strank pluralizmu znotraj narodne skupnosti. Etnični stranki preti nevarnost, da izvaja pritisk na pripadnike narodne skupnosti, da bi se priznali k stranki, sicer jih ne bodo akceptirali kot pripadnike narodne skupnosti.

Če v občini poteka volilni boj Hrvati proti Hrvatom, Slovenci proti Slovincem, kdo je boljši Hrvat ali Slovenec in kdo zaradi svojega političnega prepričanja ni »pravi« Hrvat ali Slovenec, potem to ne more biti v smislu celotne narodne skupnosti. Taka politika je v resnici v korist tistim, ki jim je všeč šibka narodna skupnost. Poleg vsega pa je ta model prenosljiv na vse druge manjšine tja do družbeno diskriminiranih skupin kot so npr. ženske.

Odstranjevanje kritike

Da nekateri pripadniki manjšine ne vidijo vselej pod pojmom toliko opevane enotnosti integracije vseh pripadnikov manjšine, pač pa tu in tam orožje proti drugače mislečim pripadnikom manjšine, dokazujejo nenavadne izjave okoli podeljevanja radijskih licenc na dvojezični lokalni radio na Koroškem. Tam sta se dva prosilca s slovenske scene (ki stojita vsak za en politični tabor znotraj manjšine) združila v nekakšen razumski zakon, da bi skupno dobila eno licenco. Čim pa je bila licenca tu, je zastopnik enega od sprtih političnih taborov preko Kronen Zeitung očital svobodnjakom (sic!), da niso preprečili, da so »leva« slovenska društva prišla do radij-

ske licence. Je že res. Tudi z izmejevanjem in preprečevanjem neudobnih kritikov v lastnih vrstah se da ustvarjati enotnost.

Ideja etničnega poenotenja in politične podvrženosti etničnim vrednotam pa ni čisto nova. Že med obema vojnama so tako imenovani »narodnostni kongresi« propagirali (predhodniki današnje Federalistične unije evropskih narodnih skupnosti – FUEV) nacionalističen koncept poenotenja, ki so hoteli doseči to »enotnost« z eliminiranjem političnih in svetovnonazorskih razlik. V programskem prispevku je zato zapisano:

»Ni prav, če se narodnost razbije v stranke in vsaka od njih stremi po udeležbi v »državnem vodstvu«. Vsak od teh narodov lahko najde notranjo enotnost in življenjsko pravico samo v svojem lastnem načinu življenja. ... Pojmovahju naroda kot določena kvantiteta ljudi postavlja nacionalizem nasproti z vso odločnostjo pojem kvalitete naroda – posebnost in določenost vrste.«

Kam vodi politično poenotenje na nacionalni osnovi, je bilo jasno že nekaj let kasneje. Takoj ko je nacionalsocializem prišel na oblast in ustvaril tehnična sredstva za udejanjanje ideje nacionalnega poenotenja družbe, je politično onemogočil ene, druge pa izločil in moril.

Politična raznolikost je osnovni pogoj družbe, ki naj funkcionira. Tako kot so lahko pripadniki različnih političnih smeri dobri Avstrijci in Avstrijke, tako smejo biti tudi pripadniki različnih političnih in družbenih smeri dobri pripadniki manjšine. Kdor tega noče dopustiti, je naredil prvi korak v smer totalitarizma in svovraštva do manjšin.

Iz »Stimme«, št. 25/IV/97

Andrej Rozman Roza

Iz zbirke »Je že v redu mama«

Intronacionalna

V deželi samih srečnih domov,
brez obročkov in kondomov,
vsi plod domačih smo semen,
ne najdeš tujih tu imen.

A ker nas je samo milijon,
je treba pazit, kdo gre s kom,
in da ne pride do incesta,
previdno izbira se nevesta.

Čeprav je res, da slej ko prej,
če bomo ves čas znotraj mej
ženili se, se bo zgodilo,
da seme se nam bo izrodilo.

Vendar zavedna etnogrupa
zaradi tega ne obupa
in njena rasa se ne meša,
pa naj bo platfus, golša, pleša,
naj bo bratranec hkrati stric,

naj ima pet parov bradavic
in naj, če hoče ljubi bog,
se kdaj rodi še kak trinog,
ki ima šest rok in tri oči,
le da po tujih ne smrdi.

Tako da ob zgodovinskem koncu,
ko drugi vsi v topilnem loncu
že kdaj bodo spustili bit,
naš narod končno bo razvit.

In zrel, da se v njem rodi
ta, ki ga čakamo vsi,
plod naših tisočletnih trav:
nihče drug kakor sam Triglav.

NAŠE LJUDSTVO JE IZBRANO,
DA NJEGOV POSLEDNJI ROD
ZAPIČIL BO ZASTAVO
V VESOLJA ZADNJI KOT.

ljenja vrednejše Avstrije za vse. Ne drži pa, da bi se pripadnik manjšine ne smel asimilirati. Če je mogoča prosta odločitev za to ali ono skupnost, potem se sme vsak sam odločati. In če se odloči za asimilacijo celo pod socialnim in strukturalnim pritiskom, je treba to spoštovati. Manjšinske organizacije morajo skrbeti za to, da preprečujejo pritisk ali pa krepijo človeka, ne morejo pa obsojati ljudi, ker niso mogli ali hoteli kljubovati pritisku.

narodne skupnosti samo zato, ker so drugačnega političnega prepričanja in ker zato menda »izdajajo narodne interese«.

Seveda je zaželeno in celo potrebno, da manjšinske organizacije poskušajo politično uveljaviti svoje interese. Problematične pa so tiste »narodne stranke«, katerih delovanje gre v smer edinega zastopstva narodne skupnosti. Šele to povzroči tisto globoko razklanost narodne skupnosti, ki jo očitajo zagovorniki teh »narodnih

Pripombe k

»Poročilu narodnih skupnosti 1997«

Parole kot »personalna avtonomija«, »dvojezični vrtci in napisi« pa tudi medijska oskrba v materinščini so bile – kot že leto poprej – v ospredju predstavitev drugega poročila narodnih skupnosti, ki ga izdaja Avstrijski center narodnih skupnosti. Poleg tega očita predsednik Centra Spomenici sosvetov narodnih skupnosti, da je »minimalističen papir« in da razglša državno ciljno določilo za »obsoletno«. V pozitivno da se je premaknilo le malo, taka da je bilanca.

Da je pri tem posvečeno zahtevi po javnopravnem zastopstvu (etnični zbornici) tudi letos prekomerno veliko prostora, pri tem ni čudno. Celotno poročilo se bere kot program krščansko-konservativnega Narodnega sveta koroških Slovencev, ene od članic centra. NSKS zahteva zase že leta edino politično zastopstvo Slovencev na Koroškem in deluje v

smer enotne ideološke pripadnosti posameznih pripadnikov manjšine. Argumenti spominjajo pri tem na stare vzorce, ki so jih uporabljali že pri ustanavljanju evropskih nacionalnih držav v 19. stoletju z namenom etnične homogenizacije. Tiste pa, ki se tem nacionalističnim mehanizmom upirajo, označujejo za »asimilante«.

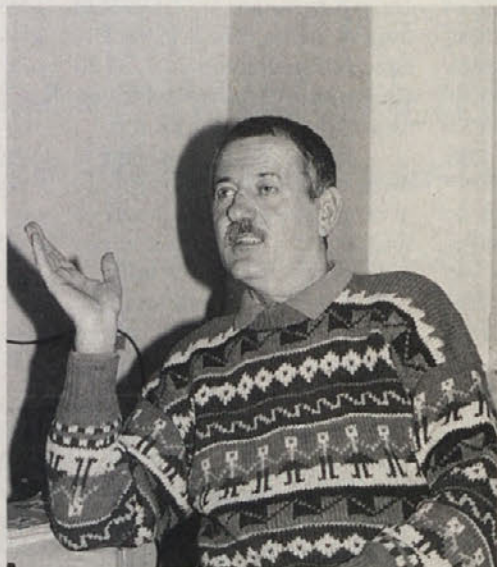
Kakor je potreben spisek, ki vsebuje tudi vse pomembne indikatorje (zakonski okvirni pogoji, mediji, izobrazba, internacionalne primerjave), za avstrijske narodne skupnosti, prav toliko pa je očitna ideološka usmeritev poročila. Če se argumentira s tem, da je večina koroških Slovencev za eno politično zastopstvo, se s tem uporablja prav tisti princip, zaradi katerega trpi manjšina: namreč večinski. Manjšinska mnenja znotraj manjšine v tem konceptu doslej nimajo prostora.

Cornelia Kogoj, publicistka

V ŠENTJANŠKEM K&K

Zanimiva južna Amerika

Preteklo soboto je bilo v šentjanškem kulturnem in komunikacijskem centru res zanimivo potopisno predavanje. Pripravil in opravil nam ga je znani Lajko Milisavljevič, pri nas bolj poznan kot dolgoletni zborovodja šentjakobskega mešanega pevskega zbora »Rož« in kot zbiralec in snemalec koroškega slovenskega glasbenega bogastva. Njegova kar pustolovska strast za potovanja v bolj ali manj znane dežele sveta in za odkrivanje neznanega, pogosto tudi nevarnega, je znana le redkim. Pa vendar se lahko pohvali z bogato zbirko potopisnega slikovnega materiala, z mnogimi »postranskimi« izleti in vzponi na gore, z množico osvojenih vrhov posameznih dežel, s kar nekaj izgubljenimi, beri ukradenimi fotoaparati in ostale opreme, z mnogimi neverjetnimi avanturami. Poslušalci in gledalci so docela napolnili petdesetsedežno predavalnico v k & k centru, predavatelja pa je predstavil Hanzi Weiss, ki je tudi sicer sodeloval s tehnično opremo predavanja.

Lajko Milisavljevič, popotnik-pustolovec

Foto: SV

Lajko, skromen kot je, kar nekoliko preveč, je bil kar nekako zmeden zaradi množičnega obiska, saj je pričakoval, da se bo zbral le ožji krog znancev.

Uvod v predavanje po treh državah Latinske Amerike, Kolumbiji, Ekvadorju in Peruju, je najprej zabelil s svojimi petimi avanturističnimi dogodki: doživel je streljanje, verjetno obračun med mafijskima mamilaškima tolpama, ladja s katero se je vozil, se je zalela v drugo, gorski vlak je iztiril, v Kor-

diljerah bi ga skoraj zametel sneg, končno pa so mu še ukradli fotoaparati.

V nadaljnjem nas je popeljal prek Kolumbije, dežele z 80 odstotki svetovne proizvodnje mamil, težišče Ekvadorja je bilo znamenito otočje Galapagos z vsemi enkratnimi in mnogimi samo tam živečimi živalskimi vrstami in nas nato pospremil še v Peru. Na tem potovanju smo lahko podoživeli kulturo Indijancev in celo narodov pred njimi. Videli smo največjo, žal razpadajočo piramido iz opeke, mesto iz blata, številne obeliske in skulpture iz predindijanskega obdobja, trge, navade, pokopališče z rastlinskimi skulpturami, mnogo bogastva in tudi revščine. Svet torej, ki je za nas skorajda nedoumljiv, ki pa prav tako obstaja na našem planetu.

Ob tem smo se še komajda nekoliko zavedli, da ima Lajko na zalogi še kar precej takih predavanj o deželah in ljudeh z različnih koncev sveta. Treba bi jih bilo videti in podoživeti.

J. R.

PREDPUSTNI ČAS PRESNETI

Veselo na Hodiškem plesu

Nekako škripajoče, pa vendar se je v dolini jezer, kakor turistično imenujejo hodiško občino, uveljavil Hodiški ples, ki ga zdaj že vrsto let organizirajo in

skoraj brez prestanka. Ples je tudi letos spremljal bogat srečolov, tako da je mnogim povrnil stroške zapitnine in vstopnine.

Plesišče na Hodiškem plesu je bilo vedno polno

Foto: SV

lahko rečemo tudi vzorno izvedejo prosvetarji tamkajšnjega Sloveskega prosvetnega društva »Zvezda«. Tudi preteklo soboto je bilo tako. Domačine in goste, ki so v tem času sicer redki, nekaj pa jih kljub temu je, so povabili na ples. Njihova deviza že nekaj let je dober ansambel Tonija Hervola iz Slovenije, ki igra po »evropskih« tovrstnih merilih, torej

Še posebej pa so Hodišani ponosni, da se je njihovega plesa udeležila delegacija iz pobratene občine Media iz Italije, poleg tega pa v družbi številnih Bilčovščanov in znanega vokalnega ansambla Vaščan'ov pojo tudi nekaj pevk Višarskega ženskega okteta. Kot se spodobijo je pevce ob začetku plesa s pesmijo pozdravil domači Hodiški oktet.

J. R.

TRADICIJA V ŽELEZNI KAPLI

Ante-pante v škripajočem mrazu

Kljub mrazu, da je kar škripalo, so preteklo nedeljo zvečer, na predvečer svečnice, v Železni Kapli opravili starodavni običaj »Ante-pante«, ko v zaobljubljeni spomin na svoječasne poplave spuščajo osvetljene cerkvice v valove Bele, da reka nikdar ne bi več opustošila kraja in ogrozila ljudi. Od blizu in daleč so prišli ljudje ter pod taktirko šolarjev, ki so izdelali cerkvice, in njihovih učiteljev vzklikali verz »Ante-pante populore, Kocelna vrata cvililore«. Pre-

den pa so osvetljene papirnate cerkvice prepustili valovom Bele, jih je župnik Poldej Zunder blagoslovil in ob tem poudaril, da svet potrebuje ljudi, ki bojo svetel zgled drugim. Mnogi domačini pa so stali ob robu ceste in ugotavljali, da je z ljudskimi množicami, ki jih zadnja leta privablja ta običaj, mnogi so prišli z busi in po končanem opravilu takoj spet zapustili Kaplo, šla v izgubo pristna domačnost.

LITERARNI UTRINEK

Kapelski Fikej

Zlati časi, kam ste šli,
ko smo v Kaplo vandrili,
črez polje zeleno, travnike
in med gore skalnate.

Zjutraj rano je že ropotal,
iz Železne Kaple se podal,
večkrat so prenasal' ga,
pa smo moral' tiščat ga.

Tam na Rebrci je obstal,
kjer naš človek je garal,
Fikeja več ni, fabrike ni,
Bela žalostno šumi.

Kati Marketz

OB OBLETNICI SMRTI

Spomin na našo Mileno Gröblacher

Ob prvi obletnici tragične smrti neutrudne kulturnopolitične delavke, tovarišice in prijateljice Milene Gröblacher so zastopnice Zveze slovenskih žena, sodelavke in sodelavci organizacij, v katerih je Milena desetletja delovala in sousmerjala aktivnosti na raznih področjih, ter številne domačinke in domačini, obiskali njen grob na škocjanskem pokopališču. Molče so se spomnile dragoocene častne predsednice ženske organizacije, ki jo je nesreča tako nenadoma iztrgala iz naših vrst. Ponovno so se grenko za-

vedle vrzeli, ki jo je zapustila tako v organizacijah kakor tudi v domačem kraju. V zahvalo in časten spomin dolgoletni predsednici Zveze slovenskih žena so na njen grob položile šopek rdečih nageljnov.

PRIREDITVE

ČETRTEK, 5. 2.

- CELOVEC, v Modestovem domu – Modestov dom
19.00 »Sapramiška«; premiera lutkovne igre skupine »Mi smo mi«
RADIŠE, v kulturnem domu – SPD Radiše
19.00 »Predavanje o zdravju pri delu«.
Predava: dvor. svet. dipl. inž. Štefan Orasche

PETEK, 6. 2.

- DOBRLA VAS, v farni cerkvi
18.00 Koncert ob 5. obletnici smrti organistke Apolonije Lesjak;
nast. cerkveni zbor in A capella
ŽITARA VAS, v kulturnem domu – SPD Trta
19.00 Občni zbor
CELOVEC, Pri Joklnu, Badg. 7 – KD »Pri Joklnu«
20.00 Krst pri Savici. Branje in predstavitev novoprevedenega
»Krst pri Savici; bereta prevajalec K. D. Olof in Jernej Kuntner

SOBOTA, 7. 2.

- TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
9.00 Slikanje ikon. Voditeljica: mag. L. Deskoski
in mag. Silva Deskoska; traja do 14. februarja, do 13.00
TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
9.30 Tečaj retorike za ženske. Voditeljici: mag. Anna Moser
in mag. Astrid Malle; traja do 8. februarja do 13. ure
DUNAJ, Gatterburgg. 2a, Haus der Bege – KD avstr. Romov
19.00 »Fest der Roma« s plesom in glasbo
ŠENTJANŽ, v k & k – k & k in SPZ
19.30 Komedia »Sem pa tja« (Ödön von Horvath).
Nastopa: igralska skupina SPD »Danica«
ŽELEZNA KAPLA, v farni dvorani –
SPD »Zarja« in »V. Polanšek«
19.30 Prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku.
Sodelujejo: MePZ Sele, MoPz »Trta«, MePZ »Zarja«,
gledališka skupina SPD »Zarja«, otroška igralska skupina
DOBRLA VAS, v kulturnem domu – Kat. mladina
20.00 Mladinski ples »Flower power«
VOGRČE, pri Florjanu – Skupnost južnokoroških kmetov
20.00 Kmečki ples; igra ansambel »Fantje treh dolin«

NEDELJA, 8. 2.

- RADIŠE, v kulturnem domu – SPD Radiše
10.00 Igra »Štirje letni časi«. Gostuje: igralska skupina KD Brezje
ŠMIHEL, v farni dvorani – KPD Šmihel
11.00 Otroška pravljica igra »Kaj se skriva za velikim trebuhom«.
Nastopa: mladinska gledališka skupina KD Škocjan
SELE, v farnem domu – KPD Planina
19.30 Plesni tečaj; standardni plesi za začetnike, vodi Gregej
Krištof, cena 700 šil., prijave Mirjam Kelih, tel. 7215

ČETRTEK, 12. 2.

- ŽITARA VAS, v kulturnem domu – KUMST
20.00 »Frauen Morde Lustbarkeiten«; variete Die Niederträchtigen

PETEK, 13. 2.

- BLATO, v klubu pri Črčju – vaška skupnost
19.30 Svinjska sodba in pustinja

SOBOTA, 14. 2.

- ŽVABEK, v farni dvorani – KPD »Drava« Žvabek
19.30 Veseloigra »Priložnostni dohtar« (Moliere – Vildrac).
Nastopa: igralska skupina Žvabek
SVEČE, pri Adamu – SPD »Kočna«
20.00 Pust s Kočno; za ples igrajo Briefeldorfer Musikanten in
družina Goritschnig. Tombola; maske zaželeno!
Vstopnina 40 šil.
ŠENTPRIMOŽ, v kulturnem domu – SPD »Danica«
20.00 26. ples »Danica«. Igra Alpe-Adria-Band;
od polnoči naprej bo vsako polno uro na razpolago taksi

NEDELJA, 15. 2.

- ŠENTRUPERT, v gospodinjstvi šoli – PD »Lipa«
14.00 »Sem in tja – hin und her«; režija M. Hinteregger

SREDA, 18. 2.

- CELOVEC, v Mladinskem domu
19.30 Komedia »Sem pa tja« (Ödön von Horvath).
Nastopa: igralska skupina SPD »Danica«

ČETRTEK, 19. 2.

- ŠENTJAKOB, v farovžu – Regionalni center Šentjakob
19.30 Liebeslyrik »Die unbekannte bekannte Christine Busta«;
mag. Krassimira Dimova

PETEK, 20. 2.

- VOGRČE, pri Florjanu – KKD Vogrče
19.30 Veseloigra »Zdravnik po sili«, nast. igr. skupina Vogrče

SOBOTA, 21. 2.

- VOGRČE, pri Florjanu – KKD Vogrče
19.30 Veseloigra »Zdravnik po sili«
GLOBASNICA, pri Šoštarju – SAK
20.00 GOGO – dance show in ples SAK, nagrajevanje mask

NEDELJA, 22. 2.

- KOTMARA VAS, v farni dvorani – SPD »Gorjanci«
14.30 Veseloigra »Zdravnik po sili«

■ Višja šola za gospodar-
ske poklice v Šentpetru

9184 Šentjakob, Šentpeter 25,
tel. 04253/2750, faks -15

Vpisovanje v VŠGP in v Go-
spodinjstvo šolo bo od 9. do
28. februarja.

Gospodarska šola je smiselna
alternativa politehnične šole in
je močno življenjsko orientiran
zaključek obveznega šolanja.
Poseben poudarek računalništvu,
obdelavi besedil, kuharstvu
in strežbi, gospodinjstvu, pre-
delavi tekstilij.

VŠGP vodi v petih letih do
mature in s tem odpre pot na Pe-
dagoško akademijo in na vse
univerze. Kot poklicno izobraže-
valna šola pa seveda tudi omo-
goča neposreden vstop v poklic-
no življenje v gostinskih, banč-
nih, pisarniških ipd. službah.

Pogoji za sprejem: Uspešno
zaključena 8. šolska stopnja na
ljudski šoli, glavni šoli ali gim-
naziji. Vsaj osnovno znanje
obeh deželnih jezikov. Tudi za
Višjo šolo odslej odpade spre-
jemni izpit, če je zaključek na
gimnaziji pozitiven ali so ocene
na glavni šoli ustrezne.

Višja šola za gospodarske
poklice

Dr. Janko Zerzer, vodja šole

PRAZNUJEJO

Marija in Šimej Kogelnik –
59-letnico poroke; Marjeta
Boročnik iz Podkrajca – 75. roj-
stni dan; Timotej Mali iz Le-
pene – god in rojstni dan; Ceni
Pavlič z Obirskega – 60. rojstni
dan; Tili Smertnik z Obirskega –
50. rojstni dan; Marija
Sadovnik s Plaznice – osebni
praznik; Claudia Šorli iz Pod-
june – rojstni dan; Doroteja
Komar z Metlove, Marija Ku-
chling z Dobrove, Albert Li-
pitz iz Lovank in Finej Močil-
nik iz Šentvida – osebne praz-
nike; Marija Jerolič s Polane –
80. rojstni dan; Simon Ošlak iz
Celovca – 15. rojstni dan; Mi-
hej Einspieler iz Zg. Vesce,
Pepca Rehsmann in Dori Sa-
monik iz Šentjakoba, Franc
Dolinc na Rutah – osebne praz-
nike; Josefina Močilnik iz
Šentvida – 75. rojstni dan;

RADIO KOROŠKA
SLOVENSKE ODDAJE

- ČETRTEK, 5. 2.
18.10 Rož – Podjuna – Zilja
PETEK, 6. 2.
18.10 Kulturna obzorja
SOBOTA, 7. 2.
6.08 Od pesmi do pesmi – od
srca do srca
NEDELJA, 8. 2.
6.08 Dobro jutro, Koroška /
Guten Morgen, Kärnten!
(župnik Florian Zergoi)
18.00 Za vesel konec tedna
PONEDELJEK, 9. 2.
18.10 »Kratek stik« – Začetek
vpisovanja v srednje in
višje šole
TOREK, 10. 2.
18.10 Otroška oddaja
SREDA, 11. 2.
18.10 Glasbena mavrica
21.04 Primorski obzornik

■ Zvezna gimnazija in
zvezna realna gimnazija
za Slovence

Prof.-Janežič-Pl. 1
9020 Klagenfurt/Celovec

1. Prijavni rok za vpis v 1. raz-
red in višje razrede ZG in ZRG
za Slovence v Celovcu se pri-
čne v ponedeljek, 9. 2. 1998, in
traja do petka, 27. 2. 1998. Ur-
adne ure so dnevno od 7.30 do
12. ure in od 13. ure do 16. ure,
ob petkih od 7.30 do 13. ure.

2. Ob prijavi za sprejem je
treba predložiti spričevalo
prvega semestra 4. razreda
ljudske šole, rojstni list in do-
kaz avstrijskega državljanstva.

3. V naslednjih mesecih bo
vodstvo ljudske šole javilo
gimnaziji učni uspeh učencev,

NASTOPI UČENCEV GLASBENE ŠOLE

Četrtek,	5. 2.,	ob 18. uri	v Posojilnici v Pliberku
Četrtek,	5. 2.,	ob 18. uri	v društveni sobi v Škofičah
Četrtek,	5. 2.,	ob 19. uri	pri Cingelcu na Trati
Petek,	6. 2.,	ob 19. uri	v ljudski šoli v Bilčovsu
Petek,	6. 2.,	ob 19. uri	v farni dvorani v Šmihelu

■ Dvojezična zvezna
trgovska akademija

9020 Klagenfurt/Celovec,
Prof.-Janžič-Platz 1
tel. 0463/382400, faks -33

14 let in sedaj?

Prijavite se!

TAK nudi: * splošno izobrazbo
* jezikovno izobrazbo
(slovenščina, nemščina, angle-
ščina, italijanščina) * višjo go-
spodarski izobrazbo z učno fir-
mo * izobrazbo v informatiki

Zaključek: * matura in di-
plomski izpit * obrtne upra-
vičenosti * enakovrednost z

Meti Mak z Borovnice v Selah
– 74. rojstni dan; Loni Užnik
iz Sel – 80. rojstni dan; Greti
Pegrin z Obirskega – rojstni
dan; Franc Rehsmann iz Šent-
jakoba – rojstni dan; Franc
Mokina iz Podkanje vasi –
osebni praznik; Janja Ogris iz
Drabunaž – osebni praznik;
Mici Cufer – 90. rojstni dan;
Blaž Gasser iz Kajjaz – dvojni
praznik; župnik Maks Mihor
iz Kotmarje vasi – rojstni dan;
Valentin Žagar iz Večne vasi,

ki so se prijavi za vstop v
gimnazijo. Nato bo ravnateljst-
vo gimnazije pravočasno obv-
setilo starše o sprejemu učen-
ca/učenke oz. o potrebnih spre-
jemnih izpiti. Ti izpiti bodo v
sredo, 8. 7. 1998.

4. Za vstop v višje razrede
veljajo podobna pravila. Pri-
poročljiv je v tem primeru raz-
govor z ravnateljem. Prestop iz
glavne šole v gimnazijo je
možen.

5. Odbor šolske skupnosti je
sklenil za leto 1998/99 nasled-
njo ponudbo: »angleški raz-
red«; eden izmed prvih razredov
bo imel razširjen pouk
angleščine.

6. Starši bodo imeli pri za-
dostnem številu prijav tudi
možnost popoldanske oskrbe
svojih otrok.

EU-diplomo * pravica do študi-
ja na univerzah * kvalifikacija
za višje poklice (management)
v gospodarstvu in upravi

Sprejemni pogoji, sprejem
brez sprejemnega izpita: poziti-
ven zaključek 8. šolske stopnje,
* pozitivni zaključek 4. razreda
gimnazije, glavne šole 1. zmog-
ljivostne skupine ali 2. z do-
ločenim uspehom. Drugi absol-
venti 8. šol. stopnje imajo spre-
jemni izpit.

Prijave: do konca februarja
(v izjemnih primerih tudi poz-
neje).

Dobra izobrazba je najboljša
investicija za vašo bodočnost!

Katarina Marketz iz Globas-
nice – Norbert Knor iz Pon-
nikve, Ana Leitgeb iz Pliberka
in Marija Marketz iz Male
vasi – rojstne dneve; Martina
Strugger z Obirskega – rojstni
dan; Astrid in Albin Lipusch
iz Prible vasi – osebne prazni-
ke; Marička Travar iz Kaple
ob Dravi – dvojni praznik; Pa-
vel Mak iz Sel – rojstni dan;
Mirko Ogris ml. iz Drabunaž
– rojstni dan.

Slovenski vestnik čestita!

SLOVENSKI
VESTNIK

Usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s poseb-
nim poudarkom na narodnopoličnem interesu.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

DEŽURNI TEŠTEVILKE Jože Rovšek
ODGOVORNI UREDNIKI
Jože Rovšek (-30) ... kultura, slovensko zamejstvo
Mirko Štukelj (-32) šport, oglasi
Sonja Wakounig (-34) ... politika, manjšinska družba
Tajništvo Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba Milka Kokot (-40)
Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATEL IN ZALOŽNIK
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
TISK
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566
VSI
Tarviser Straße 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

»In kdor se ne drži te besede in ne ravna po nji, on ni pravi Slovenec; njega je obližala nemška ali francoska omika. Tisto malikovanje z žensko, to vam je sama nemška ali francoska mehkužnost in popačenost ... Stari Slovani so topli svoje žene, zato pa so bili taki junaki. Ženska je kakor trpotec na stezi; čim bolj ga tepeš, tem bolj ti raste, tem bolj je krepak ...«

Te besede govori možak iz nenavadne igrice Josipa Stritarja »Pravo junaštvo«, ki bi jo kazalo še kdaj »na oder postaviti«, saj ohranja dokaj nazoren popis modela, v katerem so iskali svojo identiteto slovenski moški in hkrati priča o tem, kako so nekateri moški in ženske skušali ta model preseči. Veliko vprašanje je, ali je bila zaradi tega spisa kakšna Slovenka manj tepena in vprašanje je tudi, ali bi igrokaz danes spodbudil resno razmišljanje, kakšen je pravzaprav slovenski moški. Je »pravi« moški še vedno tisti, ki ne kaže čustev, ki ne pozna šibkosti, ki se ne boji udariti, ki ne spusti nobene priložnosti, da bi dokazal, kdo je gospodar v hiši? Se »pravi« moški še vedno ravna po nji in verjame, da je pravi dedec tisti, ki ga veliko nese, in junak tisti, ki ima trde pesti?

Bolj kot globokoumne študije o nasilju v družinskem krogu nam pogled v ta krog izostri memoarska literatura, ki ohranja večno vprašanje: Komu je bilo ali naj bi bilo

IZ ŽENSKEGA VIDIKA

Piše prof. Katarina Lavš

pravzaprav dovoljeno pretepati ženske in otroke? In ob tem ostaja še vedno odprto vprašanje, kako bi se ta moški sploh lahko potrdil? Danes se potrjuje v službi, je morda uspešen javni delavec, je dober

»Baba je hudič«, to ti je prava slovenska beseda ...

pevec, ima lepo rejeno živino, skrbno obdelana polja.

In ima konec koncev »poslušno« ženo in otroke. Je to zanj dovolj? Mu vse to daje občutek samozavesti? Veliko govorimo in pišemo in modrujemo o samozavesti žensk. Številne študije ugotavljajo, kako nizka je, kako ženske prav zaradi slabe samopodobe živijo z dolgo vrsto strahov. Kaj pa moški? Kdo se ukvarja z njihovo samopodobo? Kdo jim pomaga preseči misel, da njihova prednost ni le v tem, da je njihovo telo močnejše od ženskih in otroških teles? Kaj storimo ženske, da fantu ne bo treba od vsega začetka tlačiti in potlačiti v sebi vse potrebe po nežnosti in ljubkovanju, če naj iz njega zraste pravi fant in pravi moški? Kolikokrat in na kakšen način smo moškim, pa naj bodo to naši sinovi, bratje, možje, sodelavci, sosedje ... pokazale, da si smejo dovoliti šibkost, čustvenost, ranljivost in da je tudi njim dovoljen strah? Smo pripravljene kaj storiti tudi za to, da se moški ne bi sramovali svojih čustev?

Se sploh kdaj vprašamo, kakšnih moških si želimo?

Ondan sedimo v večji družbi. Čakamo še en par. Vsem sta na očeh, ko vstopita v gostilno. On pridriži vrata, nato ji pomaga sleči plašč, ljubeznivo odmakne stol, da sede. Ko steče pogovor o večnem vprašanju, kako otroke spraviti h kruhu, naša znanka brez dlake na jeziku pove, da se z možem ne strinja, ker preveč »prietiska« na otroke, da prek njih hoče uresničiti tisto, kar njemu v življenju ni bilo omogočeno. On jo pozorno poslušajo, potem pa reče: »Človek težko zleze iz svoje kože, gre pa, če ti žena pomaga.« In kmalu sta postala tarča družine, ki je kar tekmovala, kdo bo bolj duhovito povedal, da ni kaj dosti ostalo od tistega »pravega dedca«, ki so ga včasih poznali. No, potem pa je družina duhovičila o tem, kako se ženska počuti, če ona nosi hlače v hiši. Zgodba je dosegla svoj vrhunec, ko sta se po dobrih dveh urah poslovila in povedala, da gresta še na večerni sprehod. »Pa še enega zvrni, da boš bolj korajžen, ko prideta domov,« so se šalili na njun račun. Ženske so bile še bolj glasne kot moški del družine. Pa sem pomislila: Baba je res hudič. Rekla pa nisem nobene. Ne vem, kateri hudič mi je zvezal jezik. Vem le to, da me je zaradi tega še danes sram. Pošteno sram. Molk je zlato samo v pogovoru. Kdor molči, nikomur ne odgovori, še najmanj sebi.

Na zdravje, Franci Rehsman!

Danes v Šentjakobu v Rožu praznuje svojo sedemdesetletnico Franci Rehsman. Tisti, ki ga поблиže poznamo, mu to le težko verjamemo, kajti ob njegovi telesni čilosti in duhovni svežini si skoraj ne moremo predstavljati, da si je naložil že sedmi križ. Pa kaj pomaga, tudi zanj velja zakon narave, po katerem so se mu leta nanizala v sedem desetletij – morda prehitro, vendar naj mu bo v zadovoljstvo, da svoj jubilej praznuje čil in zdrav, še poln vneme in podjetnosti.

Slavljenec izhaja iz znane Tratnikove družine na Ledincah, ki je bila ena izmed trdnjav našega rodu izpod Jepe. Tako so bili pač tudi Rehsmanski med tistimi družinami, ki so jih nacisti v okviru svojega zločinskega etničnega čiščenja 14. in 15. aprila leta 1942 prignali v zbirno taborišče v Žrelcu in jih od tam – oropane doma, imetja in človekovega dostojanstva – odvedli v razna taborišča v Nemčiji.

Usoda pregnanstva z vsemi trpkimi dožitvi se je neizbrisno vtisnila v zavest tudi Franciju. O tem govorijo njegovi številni spominski zapisi, ki jih že vrsto let objavlja v raznih časopisih in drugih publikacijah. Priznanje za ta njegov dragoceni delež pri ohranjanju spomina na pregnanstvo in trpljenje naših ljudi so mu nekdanji sotrpini izrekli s tem, da so ga izvolili v odbor Zveze slovenskih izseljencev, kjer aktivno deluje že vrsto let.

Poklicna pot je Francija vodila v tako imenovano »črno

umetnost« – med tiskarniške delavce. Ko se je Slovenski vestnik leta 1948 vrnil iz svojega prvega pregnanstva z Dunaja domov na Koroško, je Franci kot ročni stavec in meter prevzel skrb za njegovo zunanjo podobo. In ko se je naš list leta 1949 s kominformosko ekskomunikacijo znova znašel na cesti, mu je Franci sledil v drugi eksil na Dunaj. Kmalu po vrnitvi na Koroško se je zaposlil v Mohorjevi tiskarni, kjer je potem v letih do svoje upokojitve prehodil pot hitrega razvoja tiskarstva vse od knjigotiska preko ofseta do računalniške tehnike.

Sicer pa Francija Rehsmanski poznamo kot človeka, ki mu je poleg narodne zvestobe druga vrlina globok socialni čut. Solidarnost, prijateljstvo in tovarištvo mu niso le prazne besede – vedno jih izkazuje v dejanjih, v skrbi za svoje in v pomoči drugim. Prav tako globoko je zakoreninjena njegova ljubezen do narave in zlasti do planin. Bil je med tistimi, ki so po vojni obnovili Slovensko planinsko društvo in znana je njegova dejavna povezanost s planinsko kočjo na Bleščeči. In njegov drugi »konjiček« – fotografiranje, mu omogoča, da svoja dožitja in spomine izpoveduje tudi v sliki.

Ko mu pri vsem tem želimo še veliko veselja in uspehov, mu iz Zveze Slovencev izseljencev in iz uredništva Slovenskega vestnika za življenjski praznik kličemo: Še na mnoga zdrava in zadovoljna leta!

■ Pismo bralca

Zbor Rož:
Evropska integracija
in konkurenčnost
v najzlahnejši obliki

Dragi »Rožani« in vsi soustvarjalci imenitne dvojne CD »Pesem upanja« in »Ponižani in razžaljeni, pesmi zatiranih narodov«!

V božičnem knjižnem daru SPZ sem pred nedavnim dobil vašo imenitno dvojno CD in poln navdušenja bi vam rad čestital za to najlepše darilo mojih božičnih daril, ker ste z vašim osebnim angažmajem in umetniško ustvarjalnim delom povzpeli našo pristno kulturo v evropski kontekst ustvarjalnosti in s tem daleč presegli lepo in dragoceno, a tudi regionalno tradicionalno folkloro. Predstavili ste se kot legitimni partnerji v evropskem kulturnem diskurzu v enaki meri kot drugi kulturni ustvarjalci velikih znanih in priznanih centrov in mu dodali svoj pristen pečat.

Tu v Bruslju se pogosto govori o evropski integraciji, o zblizjevanju narodov in ljudi. Evropska mirovna ideja se ukvarja tudi z gojenjem regionalne in kulturne mnogolikosti ne le zato, da bi s tem uresničili univerzalne humanistične principe, temveč tudi zato, da bi trajno povečali regionalno, pa

tudi globalno konkurenčnost Evropske zveze oz. Evrope. Vaša umetniška tvorba je zato tem bolj sijajna, ker postavlja »visoko kulturo« na najdemokratičnejšo raven, saj prav tako materializira prelepe ideje o skupni Evropi. Baudelaire, znameniti francoski začetnik realizma v 19. stoletju, bi temu rekel »correspondances«, pri čemer je takrat mislil na povezavo med stvarnim svetom in svetom idej, vi pa ste dvignili ljudsko kulturo na raven »visoke« kulture. Težko boste našli koga, ki bi vam bil na tem področju kos.

In če sem na začetku nekoliko pogršel spremni tekst, s pomočjo katerega bi lahko radovednemu evropskemu ljubitelju na kratko opisal izbrane komade, pa mi je bila zato glasba tem bolj všeč. Zbrana jezikovna širina šestindvajsetih jezikov je dokaz, da je v tej naši skupnosti veliko dragocenih ljudi, ki pomenijo velik prispevek k ugledu dežele in države. Lahko ste torej ponosni na vaš dragulj »visoke kulture«, ki je zacvetel »bazi«. Kot sodelavec v centralni inštituciji Evrope znam ceniti vaše delo in se vam še enkrat iskreno zahvaljujem.

Bojan-Ilija Šturm-Snabl,
asistent v Evropskem parlamentu

PREVALJE / OBMOČNO ZDRUŽENJE SLOVENSKIH ČASTNIKOV

Častniška organizacija Mežiške doline

Na letni programsko-volilni konferenci 9. januarja letos, ki je privabila okrog sto častnikov in podčastnikov obeh spolov v Družbeni dom na Prevaljah, so oživili delovanje častniške organizacije Mežiške doline. Gre za območno združenje, v katerem se povezujejo tako aktivni kot nekdanji aktivni vojaški starešine oz. častniki; v osamosvojeni Sloveniji doslej deluje 59 takih društev, ki so povezana v Združenje slovenskih častnikov, ki tako šteje okrog 15.000 članov. Predstavlja kontinuiteto nekdanje Zveze rezervnih vojaških starešin, a z določenimi posebnostmi, ki so za društvo značilne: gre za uveljavljanje interesov članstva in ni predvidenega denarja iz državnega proračuna za delovanje. Osrednji cilj delovanja je krepitev obrambne sposobnosti države, zato je prvostveno sodelovanje s Slovensko vojsko, kot strokovno-stanovska organizacija pa bo vplivala tudi na delo zakonodajne oblasti, kot je npr. oblikovanje Zakona o obrambi. Organizacija oz. društvo sta

predstavila predsednik Združenja slovenskih častnikov Michael Butara in njen sekretar Janko Ljubič ter Korošce povabila na sedež združenja Ljubljani. Zbrani pa so sprejeli temeljni akt in program dela območnega združenja, izvolili predsednika Toneta Pogorevčnika in člane predsedstva. V razpravi so sklenili, naj se letošnja 30-letnica Teritorialne obrambe, ki je predhodnica Slovenske vojske, odmevno izpelje. V povezavi z visoko stopnjo brezposelnosti pri nas, ki pretresa tudi udeležence osamosvojitvene vojne za Slovenijo pa so na sedež Združenja slovenskih častnikov naslovili zahtevo, da se v parlament posreduje predlog za poseben status veteranov pri pravici do dela oz. do zaposlitve.

Zbranim so izrekli popotnico, pomoč in povabilo k sodelovanju stanovskega kolega Alojz Bračko iz Dravograda in Maksimiljan Marošek iz Slovenj Gradca, predstavnik poveljstva Slovenske vojske iz Dravograda g. Moličnik, župan

Črne Franc Stakne ter predstavnika območne in občinske organizacije borcev NOB Boris Florjančič in Vera Horjak.

Predsedujoči iniciativnega odbora ustanavljanja Območnega združenja Brane Dervodel je med drugim povedal, da so domačini izražali interes pridobiti častniško združenje zato je bilo delo iniciativnega odbora s tem vzpodbujevano. S. Š.

Čestitka

Romana Verdel iz Borovelj, dolgoletna odbornica Zveze slovenskih žena, praznuje te dni svoj 60. rojstni dan. Članice ZSŽ ji ob prazniku čestitajo in ji želijo vse najboljše, čestitkam pa se pridružuje tudi uredništvo Slovenskega vestnika!

Dobljani borbeno proti Ennsu – 3:2. Igralci grozili s stavko!

Po seriji porazov so Dobljani preteklo soboto spet slavili nepričakovano, vendar zaslužen zmagoto proti tretji najboljši avstrijski ekipi Ennsu s 3:2. Še pet minut pred tekmo pa so nekateri igralci grozili s stavko! Prvi niz so po trdem boju dobili gostje tesno s 17:16 in je trajal 45 minut. Drugi se je nadaljeval prav tako napeto in Dobljani so z izredno borbenostjo pokazali, kaj zmorejo, če le hočejo, in ga odločili zase s 15:9.

Proti pričakanju vseh so Dobljani tudi tretji niz po sijajnih akcijah dobili s 16:14. Vprašanje, ali bodo Dobljani lahko nadaljevali tempo in borbenost tudi v četrtem nizu, je bilo na mestu. Žal pa so malo popustili in ga prepričljivo izgubili s 6:15. Stanje po štirih nizih je bilo neodločeno 2:2. Odločilni peti niz pa je bil napet kot kriminalka. Številne akcije so se bliskovito menjavale in obe moštvi sta hoteli zmagati. Gostje so šli v vodstvo z 8:5 in vse je kazalo na zmago Ennsa. Toda Dobljani so še nekrat mobilizirali vse sile in nekajkrat izenačili. Pri stanju 11:11 je domača ekipa še enkrat prerasila svoje zmogljivosti in goste premagala s 15:12. Po skoraj dve in pol uri trajajoči tekmi za služijo pohvalo vsi igralci.

Trener Bojan Ivartnik: «Igralci niso pričakovali zmage,

Obrazi povedo vse o trenutni krizi v moštvu

Foto: SV

zato so proti Ennsu igrali neobremenjeno. Tekma je bila borbeno in igralci so pokazali svoje sposobnosti. Forma polagoma narašča.»

SK Aich/Dob – Sokol 0:3

Dan navrh je moštvo igralo popolnoma demoralizirano in prepričljivo izgubilo z 0:3. Pred tekmo pa je ponovno prišlo do stavke.

Napetosti v moštvu

Finančni problemi, ki tarejo odbojarski klub SK Aich/Dob po uspešnem nastopu v prvem krogu evropskega tekmovanja (v drugem kolu so izpadli), se zrcalijo tudi v slabi pripravljenosti igralcev in v neuspehih v play-off tekmovanju. Pred tekmo proti Ennsu in Sokolu pa so nekateri igralci celo grozili s stavko.

Kapetan in menedžer kluba Martin Micheu:

«Klima in morala v moštvu trenutno ni najboljša, problemi so z legionarji, katerim žal nismo mogli pravočasno izplačati prejemke. Zato so grozili tudi s stavko. Tak napet položaj seveda negativno vpliva na moralo igralcev na tekmah. Zato ni čudno, da smo tekme v play-off in pokalnem tekmovanju izgubili. Bojan Mlakar ni več zvezda, kot je bil nekoč in tega se mora zavedati.» M. Š.

PRVENSTVENA TEKMA

SK Aich/Dob – Donaukraft

v petek, 6. 2. 1998 ob 20. uri v športni dvorani Wolfsberg

NOGOMET V DVORANI

SAK pod 14 – četrti!

Rene Partl je bil eden najboljših v dresu Slovenskega atletskega kluba

Foto: SV

V koroškem mladinskem nogometnem prvenstvu v dvorani je bilo preteklo nedeljo v Vetrinju finalno tekmovanje v skupini pod 14. Nastopilo je pet moštev, med njimi tudi ekipa SAK, ki se je kvalificirala presenetljivo dobro. Mladi nogometaši pod taktirko trenerja Bernarda Olipa so igrali srčno in hrabro in se v končni lestvici uvrstili na četrto mesto. Sploh so bili dvoboji zelo napeti, včasih tudi vroči, pa tudi nešportnih akcij ni manj-

kalo, ki so jih zakrivali v glavnem slabi sodniki.

Rezultati: pod 14

SAK – Austria 0:4, Beljak – Wietersdorf 4:2, SAK – Spittal 2:1, Austria – Beljak 4:1, Wietersdorf – Spittal 1:2, SAK – Beljak 4:3, Austria – Spittal 2:2, SAK – Wietersdorf 1:2, Beljak – Spittal 0:5, Austria – Wietersdorf 2:3.

1. Austria (7), 2. Spittal (7), 3. Wietersdorf (6), 4. SAK (6), 5. Beljak

V predtekmovanjih prvenstva pod 12 in pod 10 se je SAK kvalificiral z dvema moštvoma (dvakrat drugo mesto) Tretje moštvo pod 12 pa je izpadlo s tretjim mestom.

M. Š.

ŠAH

3. mednarodni open Nova Gorica '98

Prizadveni šahisti iz Nove Gorice so se skrbno pripravili na tradicionalni mednarodni šahovski turnir 3. open Nova Gorica '98, ki pod glavnim pokroviteljstvom HIT Hoteli, Igralnice, Turizem Nova Gorica in Nove KBM banke poteka od 31. januarja do 8. februarja v dvorani mestne občine v Novi Gorici.

Šahisti igrajo po švicarskem sistemu devet kol s tempom 40 potez v dveh urah po igralcu za

partijo. Organizatorji iz Nove Gorice so pripravili bogat in vabljen nagradni sklad z več kot 20 tisoč DEM, ki jih bo prejelo okrog 35 najboljših šahistov in šahistk.

Že prva dva turnirja sta privabila številne znane evropske velemejstre. V letu 1996 je igralo 61 šahistov, med njimi pet velemejstrov in deset mednarodnih mojstrov, zmagal pa je slovenski mednarodni moj-

ster Pavasovič pred Hrvatom Kožuljem. Lansko leto je sodelovalo 109 šahistov, od teh 24 velemejstrov in deset mednarodnih mojstrov. Zmagal je Malaniuk (Ukrajina) pred Hrvatom Kožuljem in Slovencem Semrekom

Tudi za letošnji turnir v Novi Gorici je med šahisti v Sloveniji in tujini veljalo veliko zanimanje. Čeprav ta čas v Evropi poteka precej turnirjev in tekmovanj, se je zbrala pisana množica tekmovalcev. O rezultatih pa prihodnjič. S. K.

NAGANO 1998

Športni spektakel s sistemom

V soboto, 7. 2. 98, zjutraj ob treh po našem času bodo v japonskem Naganu (360.000 prebivalcev), v v obliki rože zgrajenem olimpijskem stadionu s 50.000 sedeži – stroški za gradnjo so znašali 980 milijonov šil.

– odprli 18. zimske olimpijske igre. Številne televizijske hiše z vsega sveta in tisoči novinarji bodo dnevno – avstrijska televizija bo oddajala 200 ur – poročali o dogodkih na smučiščih, športnih dvoranah in družbenem življenju v olimpijskem mestu. ZOI v deželi sme ha pa so tudi priložnost, da gostitelj svetu prikaže svojo najnovejšo tehnologijo in inovacije prihodnosti.

Najsodobnejša tehnologija

Novi prometni menedžment sistem v Naganu, ki leži v hribovitem predelu dežel vzhajajočega sonca, bo moral prevažati stotisoče ljudi v različne kraje in temelji na najmodernejših osnovah infrardečih senzorjev, ki komunicirajo z vsemi prometni-

NAGANO
1998

mi sredstvi (šoferji) preko ekrana. Število uradnih olimpijskih vozil pa znaša 800 avtobusov in 1.500 avtomobilov. Supermoderna in hitri vlak »Shinkansen«, ki vozi s hitrostjo 250 km/h, povezuje vse pomembne ja-

ponske metropole. Tudi na področju medijske oskrbe bodo Japonci predstavili svoje sijajne dosežke. Obljubili so hkratnost satelitskih prenosov.

S pomočjo najmodernejših computerskih programov, ki zmorejo povezovati vse informacije o vremenskih podatkih, nameravajo biti kos vsem vremenskim dogajanjem in lokalnim vremenskim spremembam. Prav tako bodo za varnostne ukrepe na razpolago najmodernejši sistemi. Olimpijsko osebje pa bo opremljeno z mini telefončki v obliki ure na roki. V primeru, da se bodo obnesli, je pričakovati, da jih bodo Japonci na svetovnem trgu prodajali že v dveh letih.

Izdatki za ZOI v Naganu znašajo 13 milijard šilingov.

M. Š.

SMUČANJE – ROŽANSKI POKAL

Poden (veleslalom)

DEKLETA I:

1. Andreja Partl (ŠD Šentjanž),
2. Christine Bergmann (SK Borovlje),
3. Desiree Žnidar.

DEČKI I:

1. Christof Schaunig (Bače),
2. Alexander Krainer,
3. Harald Jesenko (oba SK Borovlje).

DEKLETA II:

1. Manuela Scharnagl (SC Rož),
2. Nadja Hnes (ŠD Šentjanž),
3. Romana Höller (Bače).

DEČKI II:

1. A. Michentalet (SK Borovlje),
2. Thomas Janežič (Bače),
3. Peter Pikalo (ŠD Šentjanž).

ŠOLARKE I:

1. Christina Scheriau,
2. Stefanie Fritz,
3. Karin Hauer (vse SK Borovlje).

ŠOLARJI II:

1. Markus Steiner (SK Borovlje)
2. Gerhard Schaunig (Bače),
3. Michael Sablatnik (ŠD Šentjanž).

ŠOLARKE II:

1. Carina Lausegger,
2. Katrin Röttig (oba SK Borovlje),
3. Isabell Sablatnik (ŠD Šentjanž).

ŠOLARJI II:

1. Josef Durnik (SC Rož),
2. Peter Erjautz,
3. Juch Norbert (oba SK Borovlje).

Prva zmaga SŠZ/Carimpex!

Slovenski šahisti v koroški ligi senzacionalno premagali Gospo Sveto 3,5:2,5

Prva šahovska ekipa Slovenske športne zveze/Carimpex je konec preteklega tedna slavila svojo prvo zmago v koroški ligi. Dvoboj z velikim favoritom Gospo Sveto se je senzacionalno končal z zmago slovenskih šahistov. Ekipa je z zmago osvojila tudi izredno pomembne točke v boju za obstanek v najvišji koroški šahovski ligi.

Za senzacionalno zmago so tokrat poskrbeli igralci na prvih štirih deskah: Silvo Kovač, Arnold Hattenberger, mag. Gorazd Živkovič in dr. Jozi Amrusch.

Kljub zmagi so šahisti SŠZ/Carimpex I po sedmem kolu še naprej enajsti na 12-mestni lestvici, s 15,5 točkami pa so že dohiteli Velikovec, ki ima enako število točk. Zaostanek za devetim mestom, ki pomeni obstanek v najvišji koroški šahovski ligi, pa znaša sa-

mo še dve točki. Na vrhu lestvice je ASKÖ Bekštanj.

Poraz SŠK »Obir«

Prvo moštvo SŠK Obir je v prvi tekmi končnice prvenstva v 1. razredu v gosteh izgubilo proti šahistom iz Šmohorja z 2:5:5,5. Za Kapelčane, ki so tokrat morali nastopiti brez vseh treh Woltejevih igralcev, so točke osvojili Dušan Jokovič (1) ter Andreas Kerner, Manfred Topar in Andreas Ojster (vsi remi).

SŠZ/Posojilnica Borovlje II neodločeno

Ekipa SŠZ/Posojilnica Borovlje II je konec tedna v 3. razredu C gostila moštvo SV Jakling iz Labotske doline. Dvoboj se je končal neodločeno 3:3. Za SŠZ so tokrat točkovali Rupert Reichmann, Ivan Lukan (po 1) ter Avgust Vukanič in Robert Hedenik (oba remi). Po napetem boju pa sta izgubila Ivko Fern in mladinec Stefan Reichmann. Dugo moštvo SŠZ je s 14,5 točke četrta na lestvici. I. L.